

כ"ב בניסן, התשפ"ו
09/04/2026
179199926

**הנדון: החזרת מבנים לפעולה לאחר השבתה עקב מצב חירום
מיועד למוסדות חינוך, עסקים קטנים, מבני משרדים, דירות מגורים**

1. [סימוכין: הנחיות לניקוי מערכות אספקת מי שתיה - 2013](#)
2. [התקנה ותחזוקה של ברזי ומתקני מי שתיה בפארקים ובמרחב הציבורי - 2012](#)
3. [ת"י 3666 – מערכות המשלבות אוויר ומים בשטח בנוי – בקרה מיקרוביאלית](#)

תחולת המסמך

המסמך מיועד למוסדות חינוך, עסקים קטנים, מבני משרדים ודירות מגורים שהושבתו בשל מצב חירום.

רקע ומטרה:

בעתות חירום, כאשר מוסדות חינוך ועסקים מושבתים, נפגע התפעול השוטף של מערכות המים במבנים באופן דרמטי. שינוי בתפעול מערכת המים, מהפעלה מעטה ועד השבתה מוחלטת לזמן ארוך, עלול ליצור סיכון לאיכות המים ולמשתמשים לאחר ההשבתה. מכיוון שלא ניתן לרוקן מערכת אספקת מים ולהשאירה יבשה, במבנים מושבתים נוצר מצב של "מים עומדים" ללא הזרמה או סחרור. במים עומדים למשך ימים ושבועות מתפתחים תנאים המעודדים יצירת משקעים, תהליכי קורוזיה וצמיחת ביופילם - גורמים עיקריים להתפתחות זיהום ופגיעה באיכות המים.

מטרת המסמך להנחות מנהלי אתרים, עסקים ומבנים בבואם להחזיר את המבנים ומערכת המים לשימוש שגרתי אחרי השבתה קצרה או ממושכת.

לקראת חזרת השימוש במבנים ועל מנת להבטיח את איכות המים המשמשים לצריכה במבנים שפורטו לעיל - יש לפעול בהתאם להנחיות הבאות:

1. **בדיקת תקינות** – לבדוק את כל מערכות אספקת המים והביוב במוסד (קווי צנרת, משאבות, מאגרי מים וכו'). יש לוודא שלא הייתה פגיעה בצנרת המים.
2. **תיקון פגיעות** - אם נמצאה פגיעה בתשתית, יש לתקנה.
3. **שטיפות וניקוז** – יש לפעול על פי ההנחיות בטבלה 1 להלן.
4. **אוורור וניקוי** - נדרש לאוורר היטב את חדרי המבנה, לבצע ניקיון יסודי של משטחים בכל חלקיו: מטבח, חדר אוכל, שירותים, חדרים, מחסנים, מעליות, חדרי מדרגות וכד', וכן לנקות ולחטא מתקני ריכוז פסולת.
5. בכל הנוגע לשמירה על אביזרים, מכשור וציוד שהושבתו, יש להתייעץ גם עם יצרנים, חברות אחזקה וכד'. הדרישות המפורטות להלן אינן באות במקום כל דרישה של גורמי אכיפה אחרים, וביצוען אינו פוטר מדרישות, תקנות והנחיות אחרות (בנושאי בטיחות, סביבה, מיגון וכד').

טבלה 1: פעולות נדרשות לחלקי מערכת מי השתיה אחרי השבתה

פעולות נדרשות	סוג המתקן במערכת (במידה וקיים)
<ul style="list-style-type: none"> ■ באמצעות הברז הקרוב ביותר לכניסה - הזרמה וניקוז מים ראשוניים עד קבלת מים צלולים בטמפרטורה יציבה ■ ניקוי וחיטוי מסנן בכניסה (אם קיים) 	כניסה למערכת אספקת המים במבנה
<ul style="list-style-type: none"> ■ ניקוז משקעים באמצעות פתח ניקוז תחתון, עד קבלת מים צלולים ■ מעל 60 יום השבתה – ניקוי וחיטוי המאגר בהתאם להנחיות שבסימוכין 1, באמצעות אדם שהוכשר לכך, מילוי מחדש במים טריים מהמערכת 	מאגר מים קרים

פעולות נדרשות	סוג המתקן במערכת (במידה וקיים)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ כל הנאמר בסעיף "מאגר מים קרים" ▪ חימום המים באוגר למשך שעתים לפחות, והזרמתם בברזים לפני השימוש 	אוגר מים חמים
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז המים במערכת באמצעות פתיחת כל הברזים והזרמת מים במשך כשתי דקות, עד קבלת מים טריים, צלולים ובטמפרטורה יציבה. ▪ פעילות זו חייבת להתבצע לאחר ניקוי מאגר המים הקרים (אם קיים) 	רשת המים בבניין
<ul style="list-style-type: none"> ▪ הזרמת מים ראשוניים - פתיחת כל הברזים והזרמת מים במשך כשתי דקות ▪ ניקוי וחיטוי הברזים, כולל פתיחת פיית הברז וניקוי המסנן ▪ ניקוי ראשי מקלחות כולל הסרת האבנית, והשרייתם בתמיסת כלור למשך שעה ▪ ניקוי, חיטוי והכנת מתקני מים צוננים בהתאם לפרק התחזוקה שבסימוכין 2 	ברזים, ראשי מקלחות ומתקני מים צוננים
<ul style="list-style-type: none"> ▪ בדיקת תקינות ▪ התייעצות עם ספק המתקן לפעולות תחזוקה נדרשות 	מתקני טיפול במים
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש ▪ ניקוי וחיטוי של המערכת מאבנית ומשקעים ▪ ניקוי וחיטוי המערכת באמצעות אדם שהוכשר לכך ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים - כלור נותר ועכירות ▪ מעל 30 יום השבתה - דיגום לספירה כללית ולגיונלה 	מגדלי קירור מזרקות, מפלי נוי ומערכות ערפול (בהתאם לסימוכין 3)

הערות לטבלה:

- ✓ ההנחיות מותאמות לתקופת השבתה שבין שבוע לחודשיים.
- ✓ כל פעולות התחזוקה המפורטות יעשו בסמוך ככל האפשר לפתיחת האתר לשוהים או למבקרים
- ✓ מערכת המים תופעל לשימוש רק לאחר קבלת תשובות תקינות למדדי איכות המים
- ✓ בנוגע למתקנים יוצרי אירוסולים כמו מגדלי קירור, מערכות ערפול, מזרקות ומפלי נוי, בהם יש חשש להתרבות חיידקים ובמיוחד חיידקי לגיונלה, מומלץ לפעול בנסיבות אלו ובשגרה בהתאם לת"י 3666: "מערכות המשלבות אוויר ומים בשטח בנוי".

בברכה,

עמיר יצחקי

ראש המערך לבריאות הסביבה